

Yaşananlar halkın geniş bir kesimi tarafından hissedilir düzeyde kınanmayınca ister istemez akıllara 'Vicdan seçici midir' sorusu da geliyor.

MERVE PINAR ÇELTİK

"Kıyamet kopma anında bile olsa, elinde bir ağaç filizi bulunan onu mutlaka diksin" diye öğütleyen, hırkasında uyuyakalan kedi uyanmasın diye hırkasını kestiği rivayet edilen bir peygamberin yolunda yürüyenler nasıl olur da zalimliğe göz yumup sökülen kaldırım taşları, hırpalanan belediye otobüsleri ve yirmi dört saatin on dakikasında duydukları tencere tava sesleri için lanet okur?

31 Mayıs şafak baskını ve ertesi de tırmanan polis şiddeti bireysel özgürlüklerin ve barışçıl eylemlerin baltalanmasında bardağı taşıran son damla olduğu için polise tepki hükümet karşıtlığıyla harmanlanarak kendine ifade buldu. Dindar insanların büyük kısmı işte bu noktada kendi yaşam tercihlerinin bekçiliğini yapan hükümetin istifasını isteyen halkla aralarına kırmızı bir çizgi çekerek duruşlarını ortaya koydu. Devlet erkânının ısrarla polis şiddetinin meşruiyetini savunması, bunu yaparken de on milyonlara ulaşan anaakım medyanın sadık desteğini, dindar oy tabanına oynayan asılsız iddiaları ve köhneleşmiş mağdur edebiyatını yanına alarak bölücü bir söylem benimsemesi, halkın çok büyük bir yüzdesini ve AKP tabanını oluşturan kitlelerin polis şiddetini yüksek sesle kınamasını en-

Mavi Marmara ve seçici vicdan sınavı

gellemiştir. "Hükümet hata yapmış da olabilir, belki gerçekten masum insanlar da vardır (komşumuz, arkadaşımız olmasınlar?) ama bakın ortalıkta terör estiriyorlar, hatta kendileri düpedüz teröristler; biz başörtüsü zulmünü yaşarken neredeydiniz; camide içki içtiler; sınavı var çocuğun, bir susmadı şu tava sesleri; zaten kaldırım taşlarını da..." diyen insanların yanı sıra "Polis şiddetinde yaralanan ve hayatını kaybeden masum insanların ayrı tutuyorum" diyebilen çok sayıda dindar insan da vardır. Polise ayırım göstermeyen şiddet emri veren usta siyasetçi Başbakan'la camide içki içtiler iddiasını ağzına sakız eden aynı şahıs olduğu için çok sayıda dindar insan iyice kabuğuna çekilmiş, kendi travmaları tetiklenmiş ve belki de o yüzden yalnızca evlerinde otururken vicdanlarının iç odalarında haksız polis şiddetini kınamışlardır. Belki. Lütfen. Peki.

Mavi Marmara kurgunluğu ve bugün

Hükümetin ezici güçteki propagandasını ve bunun etkilerini saklı tutalım. Yine de; şiddet meyli göstermemelerine rağmen ciğerlerine biber gazı dolan, astım krizi geçiren, katkılı tazyikli kimyasal suyla cildinde birinci derecede yanık oluşan, güç bela kaçtıkları kapalı alanların içine gaz bombası atılan, gözlerini ve canları-

nı kaybeden insanların bu yaşadıkları, halkın geniş bir kesimi tarafından hissedilir düzeyde kınanmayınca ister istemez akıllara "Vicdan seçici midir" sorusu da geliyor. Çok değil bundan üç yıl önce ve ne talihtir ki Gezi Parkı olaylarında polis şiddetinin en yoğun yaşandığı 31 Mayıs gecesiyle aynı gece gerçekleşen Mavi Marmara saldırısının hemen ertesi düşünelim. İsrail'in uluslararası sular da Gazze'ye insani yardım taşıyan gemilere saldırması ve dokuz aktivisti öldürmesinin ardından İsrail, sözde aktivistlerin kendilerine önceden saldırmayı planladığının kanıtları olarak gemide buldukları sapan, bıçak, tahta ve metal sopaları göstermişti (Oyuncak, pamuklu kulak temizleme çubuğu, tekerlekli sandalye ve koltuk değneklerini de bulunca pek kafası karışmamıştı). İsrail İHH'nin Hamas'la ilişkisini araştırarak terör bağlantısı yakalamaya kalktığı anda, uluslararası topluluk tek yürek saldırıyı kınadığında, Türkiye'de farklı görüşteki şüpheçiler "Ufacık bir çocuk da öldü, niye o çocuğu gemiye alıyorsunuz, zaten İsrail vuracağım demedi mi, ne diye gittiniz" dediğinde; geminin yalnızca insani yardım taşıdığını, saldırıya uğrayanın değil zalimin azarlanması gerektiğini anlatamayan, hülâsa derdini anlatamayan binlerce insanın canı yandı burada. Canımız yandı. Peki ya bugünün ne farkı var? El-

lerinde karanfillerle meydana çıkan, karanfillerinden birini TOMA'nın kenarına sıkıştıran direnişçiyile minnacık avcuna üç tanesi anca sığın taşları İsrail tankına fırlatan çocuğun arasında masumiyet farkı var mı? Ama onlar da başımıza roket fırlatıp duruyorlar diyerek Gazze'yi kıyımdan geçiren İsrail'in yaptığı milyonlarca yüreği dağlarken İsrail televizyonlarında acaba ne izleniyordu? 15 Haziran Gezi Parkı saldırısında parkta çocuklarıyla oturan ailelere "Ama şimdi..."yle başlayan tepkiler verip parmakları zalime değil mağdura doğru sallamanın adalet ve insaniyete hizmeti nedir?

Vicdan su gibi durudur. Ne rengi ne kokusu ne dini vardır. Seçici olmayan vicdan ve ibresi şaşmayan ahlak kayıtsız şartsız zalime karşı ayağa kalkmayı, zulüm görenin yanında saf tutmayı emreder. Zalimler de zulümler de zamanla değişir ya da yer değiştirir. Ama önemli olan, gaddar siyasi hesapların bölücü diline kurban gitmemektir. Devlet, mağduru mağdura kırdırır, siyasi zafer için halkı birbirine düşürür. Devlet, Mavi Marmara saldırısında son nefesine kadar kınadığı devlet terörünün birkaç fiske azını haftalarca halkına uygulayabilir ve bunun adı yalnızca siyaset olur. Bizse halkız, İsrail askerinin öldürdüğü Furkan'ın da Türk polislerinin öldürdüğü Ethem'in de ocağı halktır.

Erdoğan temelden yanlış hesap yaptı

STEPHAN G. RICHTER*

On yıl sonra, Türkiye'nin kalıcı başarıya giden yolu üzerindeki en büyük engelini, tüm gücü elinde toplayan Başbakan Tayyip Erdoğan'ın kibri olduğu ortaya çıktı. Azametli özgüveni kendisini kolaylıkla yanlış yola saptırdı.

Ve artık dananın kuyruğu kopma noktasına geldi. Erdoğan'ın birleştirici değil de bölücü olma tercihi ya kendi düşüşünün ya da ülkesinin gerileşiminin kaynağı olacak.

Erdoğan'ın kısa süre içinde zor yoldan öğreneceği üzere, Türkiye'nin sahip olduğu gibi güçlü bir demografi, kendiliğinden bir güç göstergesi değildir. Ülkenin şu ana dek sahip olduğu gibi güçlü bir ekonomi olmazsa, güçlü nüfus büyümesi eninde sonunda siyasi ve toplumsal bir felaketin reçetesini oluşturur.

Ülkenin geleceği olan gençler ter-

cihini yaptı. Ve AK partiyi şoke eden biçimde, sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de değil pek çok yerde sokağa döküldü. Ülkenin uçurumdan nasıl döneceği ve toparlanıp toparlanmayacağı, özellikle AK Parti'nin asıl güç istasyonu olan ve tüm ülkeye yayılmış bulunan başarılı Müslüman işadamlarına bağlı.

Unutmamak lazım ki, genel kanının aksine, Türkiye'nin sağlam büyümeye giden yolu, AK Parti'nin iç bölgelerdeki seçmenlerin emellerini damardan yakalama başarısından geçmiyor. Partinin gerçek başarısı, bu seçmenlerin ekonomik büyümeyi tüm ülkeye yayılmasını görmekten tatmin olmasıdır. Büyümenin ana kaynağı, Türkiye'nin orta ve büyük ölçekli işletmeleridir. Bunlar Avrupa ve Asya'ya girerek küresel ekonomiyle bütünleşmeyi başardı. Ama onların yankı yaratan bu başarıları, Taksim patlamasının bile öncesinde, baskı altına girmeye başlamıştı.

İspanya'da çalışma piyasasında yapılan son reformların ardından ülkenin tekrar fiyat rekabetine girmesiyle, Türk işadamları artık İspanyol şirketlerinin rekabetiyle karşı karşıya.

Erdoğan'ın inatçılığı yüzünden, buna ilaveten, Türkiye üzerinde toplanan bulutların altında faaliyet göstermek zorunda: Gidişat böyleyken, Erdoğan yönetimindeki Türkiye, siyaseten çok riskli bir hal aldı. Ve Erdoğan'ın çok yetkin ekonomi idarecilerinden oluşan ekibinin etkileyici başarılarının hepsi sıfırlanma tehlikesiyle karşı karşıya geldi.

Türkiye en temelden bir tercih yapma noktasına geldi. Erdoğan'ın kendi kendini yıkmasını lehine çevirmeye muktedir bir siyasi muhalefetin yokluğunda, AK Parti'nin ateşli yandaşlarına ve iş alemindeki destekçilerine iş düşecek. Bunlar uzun vadeli çıkarlarını yeniden değerlendirmek zorunda. Erdoğan'a sadakat ile Türkiye'nin muazzam gelecek potansiyeli arasında

bir tercih yapmak zorunda.

Yoksa bunun ekonomik yansımaları her geçen gün büyüyecek. Avrupalı dayanışmasından ötürü değil ama Erdoğan'ın ateşle oynamayı kasten tercih etmesi yüzünden, turistler Yunanistan'ı tekrar dikkate almaya karar verebilir.

Peki ya Türkiye'nin gençliği? Türkiye'nin şehirlileri? Türkiye'nin yaratıcı elitleri? Türkiye'nin şehirli profesyonelleri genellikle son derece iyi eğitilmiştir ve İspanyol gençlerinden farklı olarak, yüksek yabancı dil becerisine sahiptir. Yaşamayı tercih edecekleri her ülke için önemli değer oluştururlar.

Dolayısıyla şu sonuca varıyorum: Türkiye toplumunda had safhadaki bölünme, AK Parti içindeki iki ruhu -modernistlerle muhafazakârların kapışmasını- etkiler. Son olaylara kadar, bu iki grup etkin ama huzursuz bir ittifak içindeydi. Ama artık değil.

*The Globalist Araştırma Merkezi Başkanı